

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Lukáš Vrána

Název práce: Vývoj praktického fungování modelu „jedna země, dva systémy“ v Hongkongu za vlády Si Ťin-pchinga

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Ve své práci Lukáš Vrána analyzuje změny v kontextu Čínsko-britské dohody o Hongkongu, ke kterým došlo v Hongkongu po nástupu Si Ťin-pinga do vedení ČLR, a zkoumá, jak na tyto změny reaguje ČLR a Velká Británie. Cílem práce je “za využití případových studií věnujících se dvěma společenským fenoménům, a sice deštníkovému hnutí z roku 2014 reagujícím na plánovanou volební reformu a dění kolem zákona o národní bezpečnosti v letech 2019-2020, odpovědět na otázku, zda Británie podcenila potenciální mocenský vzestup Číny v průběhu trvání modelu “jedna země, dva systémy”. Model “jedna země, dva systémy” vytváří v Hongkongu velmi specifické podmínky, který Hong Kong staví do podřazeného postavení vůči pekingské vládě. Autor stanovuje následující tezi: “Rozhodnutí Velké Británie přistoupit přistoupit na společnou čínsko-britskou deklaraci z roku 1984, která ji stavěla do nerovného postavení s Čínou ve vztahu k možnostem ovlivňovat dění v Hongkongu, položilo základy pro pozdější spory mezi oběma státy.”

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

V první kapitole s názvem “Vývoj Hongkongu” autor krátce mapuje politickou historii tohoto území. Británie v roce 1984 souhlasila s navrácením Hongkongu Číně poté, co si od Číny zajistila určité záruky, že Hongkong bude mít vysoký stupeň autonomie a zachová si svůj kapitalistický systém a způsob života po dobu 50 let podle zásady „jedna země, dva systémy”. Naplňování této zásady a samotného slibu se však stalo předmětem sporu mezi Velkou Británií a ČLR.

V kapitole s názvem “Míra decentralizace moci” autor popisuje, jak se Británie staví k delegaci pravomocí ve věcech teritorií - v případě, že jde o teritorium kontrolované Velkou Británií, Velká Británie expanzivní politiku podporuje. V případě, že jde o nadvládu uplatňovanou směrem k Velké Británii, je Velká Británie kritická. V této části však není jasné, co tím chce autor ilustrovat - má to čtenář chápat tak, že Velká Británie se stále cítí mít vliv na Hongkongem? A jak s tím souvisí autorův argument, že vůči “nadvládě” EU se VB vymezila? Na následující straně autor pak píše, že “oba /státy/ mohou vznášet své požadavky a nárokovat si určitou míru kontroly nad děním v Hongkongu”. Tuto možnost ale Velká Británie prakticky nemá - může rozhodnutí ČLR nebo vlády Hongkongu kritizovat, ale na “nárokování si kontroly” nedisponuje žádnými nástroji.

V další kapitole autor srovnává modely vládnutí z pohledu Velké Británie a ČLR. V kapitole “Divergence společenských trendů v Británii a Číně” se tak autor zaměřuje na hlavní parametry přístupu k vládě, jako je důraz na individuální lidská práva oproti důrazu ČLR na bezpečnost a stabilitu. V další kapitole s názvem “Právní aspekty společné čínsko-britské

deklarace" autor podotýká, že "možné budoucí neshody ohledně praktického fungování modelu "jedna země, dva systémy" byly predikovány již v době před předáním Hongkongu pod Čínskou správu, jelikož "společná čínsko-britská deklarace blíže nespécifikuje způsob implementace cílů stanovených v tomto dokumentu... neobsahuje sankce, které by mohly být uplatňovány v případě odchýlení se od zde stanovených principů". Autor toto přisuzuje špatnému odhadu Velké Británie ohledně budoucího vývoje ČLR - a dnes její obchodní závislost na ČLR omezuje i její schopnost "přijímat odvetná opatření v reakci na dění v Hongkongu".

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Po jazykové a formální stránce práce splňuje podmínky kladené na bakalářské práce. Místy se objevují drobné chyby v interpunkci či neobratná vyjádření, např. "vliv v Hongkongy", "zákony... dávají předpoklad", "prokekingské". Četba textu je náročná, autor používá dlouhá a komplikovaná souvětí, v nichž se čtenář lehce ztratí. Nedostatkem je chybějící stránkování práce, k lepší orientaci v textu by pomohlo také číslování kapitol. Autor text doplňuje vlastními fotografiemi pořízenými během svého pobytu v Hongkongu.

4. Prohlašuji, že jsem se seznámila s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly:

Podle výsledku kontroly Theses.cz je celková podobnost 0 procent.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Autor ke zpracování textu využil svého pobytu v Hongkongu a z práce je zřejmý zájem o zkoumané téma. Ve svých analýzách především upozorňuje na rozdílný přístup k vládnutí ve Velké Británii a ČLR, který je zřejmou příčinou rozdílných postojů vůči vývoji politicko-společenské situace v Hongkongu. V analýze mi ale chybí konkrétní reakce čelních představitelů ČLR a Velké Británie, kteří se ke zkoumaným situacím vyjadřovali a které by ilustrovaly postoje oficiálních vládních aktérů.

Autor místy zmiňuje zcela nahodilé fenomény a v argumentaci postupuje místy od konkrétního k obecnému, místo detailnějšího vysvětlení konkrétního fenoménu. Např. při diskusi ohledně reakcí na zákon o vydávání osob autor popisuje, jak Čína využívala kombinaci prostředků soft and hard power, včetně důrazu na soft power jako základního pilíře strategie zahraniční politiky Si Ťin-pchinga, skrze kterou posiluje svůj vliv a spolupráci se státy v řadě oblastí třetího světa. V diskusi o použití soft a hard power autor také tvrdí, že Velká Británie se "v případě Hongkongu rozhodla nevyužít prostředky hard power, jako je vojenská invaze" - takový scénář ale Velká Británie vůbec nezvažovala a ani by to s ohledem na britsko-čínskou dohodu o předání Hongkongu nedávalo smysl. Autor to o pár řádků níže sám připouští se slovy, že "důvodem je jak nedostatečný význam Hongkongu oproti celé Číně, tak mocenské postavení obou států".

V úvodu by měl také autor charakterizovat kompozici hongkongské vlády, aby bylo zřejmé, jaké motivace vedou její rozhodování v prospěch zájmů Pekingu. Autor opakovaně pracuje jen s pojmem "hongkongská vláda tvořená propekingskými politiky", ale není jasné, co to přesně znamená. Autor sám v práci připomíná, že možnosti britských představitelů jsou omezené "prakticky pouze na veřejnou kritiku".

Autor v závěru konstatuje, že postoj vůči dění v Hongkongu ovlivňuje vztahy mezi Velkou Británií a ČLR a snaží se vysvětlit prohlubující se rozpor mezi Pekingem a Londýnem. S ohledem na to, že možnosti Velké Británie jsou značně omezené, Londýn se může uchýlit pouze k politickým prohlášením vůči vývoji situace v Hongkongu. Ocenila bych hlubší analýzu politických postojů uvnitř Velké Británie a analýzu nástrojů, které Velká Británie má (nebo si myslí, že má) k dispozici.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Vidíme rozdíly v postoji britských politických stran a politiků vůči vývoji v Hongkongu? Kdo patří mezi největší podporovatele Hongkongu? Vytváří hongkongská otázka v britské politice nějaké jasné dělicí linie?
- Jaké jsou dopady rozhodnutí Velké Británie nabídnout obyvatelům Hongkongu britské občanství?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práce Lukáše Vrány splňuje nároky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji známku C.

Datum: 28. května 2023

Podpis: Jana Sehnálková

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.